

ข้อเสนอโครงการอาสาประชารัฐ

สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กลุ่มภารกิจด้านการอุดมศึกษา)

ประจำปีงบประมาณ 2563

1. ชื่อโครงการ โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2. สถาบันอุดมศึกษาเจ้าของโครงการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

3. หน่วยงานความร่วมมือในการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์,

มูลนิธิปิดทองหลังพระ,

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์

4. พื้นที่ชุมชนที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

5. รายละเอียดพื้นฐานของชุมชน

เทศบาลตำบลร่องคำ มีพื้นที่ 21.27 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมอาณาเขตตำบลร่องคำทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ตัวเทศบาลอยู่ห่างจากอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ 38 กิโลเมตร มีประชากรทั้งหมด 6,110 คน เป็นชาย 3,022 คน เป็นหญิง 3,088 คน จำนวนครัวเรือน 1,547 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เป็นเกษตรกร และรับจ้างร้อยละ 12.60 เทศบาลตำบลร่องคำ ครอบคลุมพื้นที่ ตำบลร่องคำ ทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วยชุมชน หมู่ที่ 1 , 2 ,3 , 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ,11 ,12 และ 13

6. ประเด็นปัญหาหลักหรือความต้องการของชุมชน

(แก้ไขปัญหาคอนคุณภาพชีวิต)

จากการสำรวจปริมาณขยะในพื้นที่เทศบาลตำบลร่องคำ พบว่าปริมาณขยะที่เกิดขึ้นโดยเฉลี่ยวัน 3.5 ตัน/วัน และมีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขยะมูลฝอย คือ ของเหลือทิ้งจากการใช้สอยของมนุษย์ซึ่งเกิดจากการอุปโภค บริโภคและกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ในชีวิตประจำวัน ประเภทของขยะมูลฝอยสามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพขยะได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ขยะอินทรีย์ หรือขยะเปียก หรือขยะย่อยสลายได้ 2) ขยะรีไซเคิล 3) ขยะทั่วไป และ 4) ขยะพิษหรือขยะอันตราย ในเขตเทศบาลที่อยู่ใน เขตชนบท ขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่ จะเป็นลักษณะขยะที่ย่อยสลายได้ คือ เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร หญ้า ใบไม้ ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น ขยะเปียกนี้ ถ้าตกค้างบนพื้นจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูและแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมถึงเกิดเหตุรำคาญและความไม่น่าดู จากการเก็บขยะมูลฝอยไม่หมดทำให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน มีผลต่อปัญหาคอนคุณภาพชีวิต อย่างไรก็ตาม ขยะอินทรีย์นี้สามารถจัดการได้ง่าย และสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ โดยการจัดการขยะอินทรีย์นี้สามารถ กระทำได้ในระดับชุมชน และระดับครัวเรือน ในเขตเทศบาล โดยไม่ต้องใช้บริการการจัดการเก็บขยะจากทางเทศบาลเข้าไปจัดการ

สิ่งที่ปัญหาในการจัดการคือ ครัวเรือน ไม่คัดแยกขยะเปียกหรือ ขยะอินทรีย์ ออกจากขยะประเภทอื่น ๆ และทิ้งรวมกัน ให้เทศบาลดำเนินการจัดเก็บ โดยเหตุผลส่วนใหญ่ที่ครัวเรือนปฏิเสธ ในการคัดแยกขยะอินทรีย์ออกมา ก็เพราะว่า ไม่มีสถานที่ทิ้งขยะอินทรีย์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว องค์ความรู้ในการจัดทำถังขยะอินทรีย์อย่างง่ายเพื่อใช้ในครัวเรือน สามารถ

ทำได้ ซึ่งถ้าทำให้บ้านทุกหลังมี ถึงขยะอินทรีย์ ก็จะนำมาสู่การคัดแยกขยะอินทรีย์ได้ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาในหลาย ๆ อปท. รวมถึง ภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ สมาคมแม่บ้านมหาดไทย ได้มีโครงการส่งเสริมการลดขยะอินทรีย์โดยของความร่วมมือให้ทุกครัวเรือน ช่วยดำเนินการจัดทำ มาใช้ในครัวเรือนของตน หรือ อปท./หน่วยงาน บางแห่ง มีการจัดหา ถังขยะเปียก แล้วเอาไปมอบให้ครัวเรือน แต่ไม่ได้มีการติดตั้งให้หรือสร้างการยอมรับใช้อย่างจริงจัง ทำให้ที่ผ่านมาไม่ได้เกิดการคัดแยกขยะเปียกอย่างได้ผล ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของแนวคิดโครงการอาสาประชารัฐ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จะนำศึกษานำที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการ

1. สสำรวจว่าแต่ละครัวเรือนมีการจัดทำถังขยะอินทรีย์ และมีการใช้หรือไม่
2. จัดหา/จัดทำถังขยะเปียก (ในรูปแบบและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มี)
3. นักศึกษาดำเนินการติดตั้งถังขยะเปียกให้ครัวเรือน
4. นักศึกษาช่วยรณรงค์ สร้างการคัดแยกขยะอินทรีย์ในชุมชนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม

7. แผนการดำเนินงาน

7.1. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ มกราคม 2563 ถึง พฤษภาคม 2563 รวมระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 4 เดือนเต็ม

7.2. กิจกรรม/การดำเนินงาน

ในการดำเนินกิจกรรมจะมีขั้นตอนในการทำดังนี้ โดยประยุกต์ใช้ KKU 50 Model มาเป็นขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอน	คำอธิบาย
ทำความรู้จักและเข้าใจชุมชน ทำความเข้าใจปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย	ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาจะทำความรู้จักกับชุมชน ที่นักศึกษาไปฝังตัวอยู่ด้วย โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลร้องคำจะเป็นพี่เลี้ยงหลัก รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จำให้นักศึกษาได้คุ้นเคย กับพื้นที่ โดยจะใช้เวลาประมาณ 3 อาทิตย์ แรกของการลงพื้นที่ ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาอีกครั้ง แล้วแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา (วิธีการแก้ปัญหา อาจมีการปรับเปลี่ยนจากระบุไว้ในโครงการ ถ้านักศึกษามีนวัตกรรมใหม่ นำเสนอเพื่อแก้ปัญหา) หลังจากนั้นนักศึกษากำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการมาฝังตัวในพื้นที่
เติมเต็มองค์ความรู้	นักศึกษากำหนดความเข้าใจกับองค์ความรู้ที่จะต้องใช้ในการแก้ปัญหา ในโครงการนี้คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ และจัดการขยะเปียก โดยความร่วมมือกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์
การวิเคราะห์พื้นที่ และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	นักศึกษาวเคราะห์คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการทดลองทำ แล้ววางแผนในการขยายผล

ดำเนินการ	หลังจากนักศึกษาวางแผนการลงพื้นที่เป้าหมายแล้ว จะต้องดำเนินการ จัดทำ/จัดทำ ถึงขยะเปียก ให้เพียงพอ หลังจากนั้น ดำเนินการประสานงาน สร้างการรับรู้ แล้วนำไปติดตั้งในครัวเรือนที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ขยายผล หลังจากติดตั้งแล้ว จะมีนักศึกษาอีกหนึ่งทีม ไป “พาทำ ทำด้วยกัน” และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ระบบงานสนับสนุน การกำกับติดตาม หนุนเสริม	อาจารย์ที่ปรึกษาสนับสนุนให้คำปรึกษา ในการแก้ปัญหา กับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจะเข้าพื้นที่ จำนวน 4 ครั้ง โดยจะไปพักอาศัยในพื้นที่ครั้งละ 1 สัปดาห์ เพื่อกำกับติดตาม ในเดือนสุดท้าย จะมีการประเมิน และสรุปโครงการ

8. งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้

งบประมาณในการดำเนินงานโครงการทั้งสิ้น 380,600.- (สามแสนแปดหมื่นหกร้อยบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียด งบประมาณ ดังต่อไปนี้

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
งบดำเนินงาน :		380,600
1. ค่าตอบแทน		7,200
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคบรรยาย	จำนวน 1 คน x 1 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	3,600
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคปฏิบัติ	จำนวน 1 คน x 1 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	3,600
2. ค่าใช้สอย		269,900
ค่าเบี้ยเลี้ยงอาจารย์นิเทศ	จำนวน 2 คน x 30 วัน x 240 บาท	14,400
ค่าเบี้ยเลี้ยงนักศึกษา	จำนวน 8 คน x 120 วัน x 180 บาท	172,800
ค่าเช่าที่พัก	จำนวน 2 หลัง x 4 เดือน x 5,000 บาท	40,000
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		10,000
จ้างเหมาบริการจัดทำรูปเล่มรายงาน	จำนวน 5 เล่ม x 300 บาท x 1 ครั้ง	1,500
ค่าทำประชาคม (อาหารกลางวัน)	จำนวน 40 ราย x 6 มื้อ x 60 บาท	14,400
ค่าทำประชาคม (อาหารว่างและเครื่องดื่ม)	จำนวน 40 ราย x 12 มื้อ x 35 บาท	16,800
3. ค่าวัสดุ		103,500
ถังพลาสติกขนาด 50 ลิตร	จำนวน 700 ถัง x 95 บาท	66,500
วัสดุการเกษตร		10,000
วัสดุโฆษณาและเผยแพร่		12,000
วัสดุสำนักงาน		5,000

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
วัสดุงานบ้านงานครัว		10,000
รวมทั้งสิ้น		380,600

หมายเหตุ - ขอถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

9. ผลลัพธ์ ของโครงการ (ต่อ นศ และ ต่อชุมชน) การเปลี่ยนแปลง

- 9.1. นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สร้างนักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 9.2. นักศึกษาได้ทำจริง ผิดพลาดจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง มีทักษะในการปรับตัวและทักษะในการแก้ปัญหา
- 9.3. เกิดการยอมรับและคัดแยกขยะในชุมชน ชุมชนมีถังขยะเปียกใช้อย่างน้อยร้อยละ 60 ของครัวเรือนทั้งหมดในเทศบาล คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย
ครัวเรือน มี ถังขยะเปียกในครัวเรือน	ร้อยละ 60 ของครัวเรือน
การจัดเก็บขยะเปียกของเทศบาลลดลง	การจัดเก็บขยะเปียกลดลง อย่างน้อย ร้อยละ 20
ปุ๋ยอินทรีย์	อย่างน้อย ร้อยละ 5 สามารถ

10. องค์ความรู้และนวัตกรรมที่ใช้

- องค์ความรู้ในด้านชุมชนสัมพันธ์
- องค์ความรู้ในด้านการสร้างการรับรู้ของชุมชน
- องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำขยะเปียกในรูปแบบต่าง ๆ
- องค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือน
- องค์ความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์เบื้องต้น

11. ค่าประสบการณ์สามารถเทียบได้ ดังนี้

- 11.1. สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - CL 304 696 โครงการพิเศษทางการจัดการปกครองท้องถิ่น 9 หน่วยกิต
 - CL 404 696 หัวข้อเรื่องพิเศษทางการจัดการการคลัง 9 หน่วยกิต
 - CL 504 697 หัวข้อพิเศษด้านการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน 9 หน่วยกิต
- 11.2. รายวิชา..... 3 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์)

12. อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

- อ.ดร.มาน เรืองธรรมสิงห์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รศ.ดร. กตัญญู แก้วหานาม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

13. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

- 13.1. นักศึกษาสาขาการจัดการปกครองท้องถิ่น จำนวน 3 คน
- 13.2. นักศึกษาสาขาการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง จำนวน 2 คน

13.3. นักศึกษาสาขาการจัดการการคลัง	จำนวน	1	คน
13.4. นักศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน	1	คน

-/-